

Novosti u bazi sudskih odluka i internet stranici Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH

Pripremile: Vera Bjelogrić i Šeila Imamović-Brković, Centar za sudsku dokumentaciju, VSTV BiH

Centar za sudsku dokumentaciju VSTV-a, vodi i ažurira bazu izabranih sudskih odluka u Bosni i Hercegovini. Internet stranica Centra za sudsku dokumentaciju jedostupna na linku <https://www.pravosudje.ba/CSD/>, s koje se pristupa bazi sudskih odluka s loginom i šifrom putem linka: <https://csd.pravosudje.ba/vstv/faces/login.jsp?ins=142>. U bazi sudskih odluka dostupno je 11.767 odluka, od čega je 455 odluka uneseno tokom 2017. godine. Obzirom da su u razgovoru sa korisnicima iz pravosuđa i advokature konstatovane određene nedoumice u pogledu mogućnosti pretraživanja i samog koncepta baze, skrećemo pažnju čitaocima da se baza sadržajno obogaćuje zahvaljujući saradnji sa najvišim redovnim sudovima u Bosni i Hercegovini, odnosno entitetskim vrhovnim sudovima, Apelacionim sudom Brčko distrikta BiH, te Sudom BiH.

Sudovi najviše instance ne dostavljaju sve svoje odluke za objavu, već samo one za koje smatraju da su relevantne za sudsku praksu, zbog dobrog obrazloženja nekog pravnog instuta, zauzetog novog stava, interesantnog pitanja koje je pokrenuto u predmetu, i slično. Uz odluku se dostavlja i sentenca, tj. pravni stav koji je zauzet u odluci, primijenjeni pravni propis, te nazivi razmatranih pravnih instituta, kojima se baza dopunjuje kako bi se krajnjem korisniku olakšala pretraga i pronalazak relevantne prakse.

U bazi se zatim ove odluke povezuju sa vezanim presudama nižestepjenih sudova, kao i neka procesna rješenja, najčešće u vezi određivanja ili produženja pritvora, kako bi se korisniku omogućio uvid u tok čitavog postupka, odnosno bolji uvid u činjeničnu i pravnu analizu, te argumentaciju za donesenu odluku. Izuzetak od ovog pravila su odluke u određenim predmetima koji se zbog svoje važnosti po automatizmu dostavljaju na objavu npr. odluke iz predmeta ratnih zločina, predmeti diskriminacije i sl. Odluke se prikazuju u anonimiziranoj formi na način prikazan na slici 1.

Slika 1

Primjer prikaza sudske odluke u bazi

Ovakav način izbora presuda ima za posljedicu da određeni predmeti nižestepeni sudova koji su veoma interesantni za sudsku praksu neće biti sadržani u bazi jer o njima nije odlučivao sud najviše instance. Ovo je naročito važno ako se ima na umu da određeni predmeti zbog zakonskih ograničenja nikada ni ne mogu biti razmatrani od strane najviših redovnih sudova u zemlji, npr. prekršajni, upravni, izvršni, vanparnični itd. Princip uključivanja odluka nižestepeni sudova u bazu, u slučajevima kad je taj sud ujedno i sud posljednje instance u određenom predmetu, kao i način njihovog „samostalnog“ objavljivanja u bazi, svakako je izazov na kojem će se raditi u budućnosti.

Prilikom pretrage dovoljno je izabrati samo jedan parametar za pretragu, bilo da je to izbor nekog od već zadatih parametara^[25] ili ukucavanje željenog parametra (npr. broj odluke, datum donošenja odluke^[26] i sl.). Dakle, nije nužno izabrati sve parametre, što je možda najčešća „greska“ korisnika početnika. Šta više, pretraga se može aktivirati bez biranja ijednog parametra. Naime, samim pritiskom na dugme „traži“ korisniku će se na uvid dati sve odluke koje su dostupne u bazi. Ukoliko korisnik pretražuje bazu da bi pronašao praksu u vezi različitih pravnih instituta, vrlo je važno da svaki put pritisne dugme „poništi pretragu“, kako bi poništio ranije zadate parametre i pristupio pretrazi po novim parametrima.

Još jedna opcija za pretragu je tzv. „pretraga po sadržaju“. Ova pretraga radi po principu google pretraživača i predstavlja možda i najkorisniji alat za brz pronalazak neke odluke, bez obzira da li su joj pridruženi neki indeksni termini od samog suda, tj. administratora baze. Ukucavati se može jedna riječ ili kombinacija više riječi, a od baze se može tražiti da iz lista samo one odluke koje sadrže određenu frazu, sve zadate riječi ili samo neke od njih. Ova pretraga, dakle, omogućava dubinsku pretragu baze i vrlo je precizna. Samo je potrebno prilikom ukucavanja termina imati na umu kako bi se određeni termin mogao upotrijebiti prilikom pisanje odluke imajući u vidu različite padeže, jezičke varijante istog termina i sl. (v. sliku 2.).

The screenshot shows a web interface for searching court judgments. The main search area is titled "Jednostavna pretraga sudskih odluka". It includes several dropdown menus for "Naziv suda / institucije", "Pravna oblast", and "Pismo odluke". There is a text input field for "Pretraga odluka po sadržaju" with the value "valutnom klauzulom ništavost". Below this are radio buttons for search criteria: "Sa određenom trazom" (selected), "Sa svim riječima", and "Sa barem jednom od riječi". There is also a "Sortiraj prema" dropdown set to "Datum donošenja" and radio buttons for "Rastući" and "Opadajući". "Traži" and "Poništi" buttons are at the bottom of the search section.

The "Rezultati pretrage" section shows a table with columns: "Podaci o odluci", "Sažetak / Sažetaka", "Primijenjeni propisi", "Vezane odluke", "Indeksni pojmovi", and "Preuzimanje". Two results are visible:

Podaci o odluci	Sažetak / Sažetaka	Primijenjeni propisi	Vezane odluke	Indeksni pojmovi	Preuzimanje
Broj predmeta: 71 O P 191883 17 Rev Sud / institucija: Vrhovni sud Republike Srbije Sudija: TOMIĆ DILJANA Pravna oblast: GRADANSKO I PRIVREDNO PRAVO Sjedište suda: BANJA LUKA Vrsta predmeta: Parnični predmeti Vrsta odluke: Presuda Stadij postupka: Revizija	Kreditne poslove se mogu zaključiti i realizovati tako da se kreditni iznos isplati u domaćoj valuti (DD) konstatuše obavezna vratačanja prethodnog u tržišnoj protivvrijednosti ugovorom određene valute. U tom slučaju se ugovorom o kreditu konstatuše valutna klauzula kao valutometar očuvanja izvozne = u slučaju vještavosti odobrenog i isplaćenog iznosa u EDR ...				
Broj predmeta: 71 O P 191883 15 GZ Sud / institucija: Okružni sud u Banjoj Luci Sudija: MITROVIĆ HEVENKA Pravna oblast: GRADANSKO I PRIVREDNO					

Slika 2

Primjer pretrage odluka po sadržaju

[25] Naziv suda, pravna oblast, vrsta predmeta, vrsta odluke, pismo odluke, naziv primijenjenog propisa, pravna shvatanja panela, pravni institut.

[26] Ne mora se ukucavati cijeli broj, već samo dio.

Sudijama je takođe interesantna opcija „*moje odluke*“, u kojoj mogu vidjeti odluke koje su oni donijeli u određenom predmetu.

Korisnicima je takođe dostupna mogućnost snimanja pretrage. Dakle, korisnik koji želi stalno pratiti novine u vezi određenog instituta, može kroz opciju napredne pretrage snimiti pretragu po određenom parametru pritiskom na dugme „*snimi*“ (v. sliku 3.). Prilikom slijedećeg prijavljivanja u bazu dovoljno je da korisnik pritisne dugme „*moje snimljene pretrage*“ da bi na uvid dobio kako one odluke koje je pronašao prilikom prvog pretraživanja, tako i one odluke koje su u međuvremenu unesene u bazu.

Slika 3

Primjer snimanja pretrage

Do kraja novembra 2017. godine objavljeno je 190 novih informacija na internet stranici Centra za sudsku dokumentaciju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Najveća dinamika objave vezana je za objavu zakona usvojenih tokom 2017. godine na državnom i entitetskom nivou, te u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Tako je objavljeno ukupno 84 zakonska teksta, i to:

- na nivou Bosne i Hercegovine pet (5) zakona:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini;
- Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost;
- Zakon o izmjeni Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravi;
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine;

- na nivou Federacije Bosne i Hercegovine objavljeno je dvadeset (20) zakona:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini;
- Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjenama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine;
- Zakon o Gradu Goražde;
- Zakon o Gradu Livno;
- Zakon o Gradu Cazin;
- Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine;

- Zakon o izmjenama Zakona o finansijskoj konsolidaciji Rudnika uglja u Federaciji Bosne i Hercegovine prema obračunatim a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine;
- Zakon o bankama, Zakon o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima;
- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o tržištu vrijednosnih papira;
- Zakon o osiguranju;
- Zakon o energijskoj učinkovitosti u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o istraživanju i eksploataciji nafte i plina u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Zakon o udomiteljstvu/hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjeni zakona o naplati i djelimičnom otpisu dugovanja sportskim kolektivima;
- Zakon o izmjeni Zakona o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti o akreditaciji u zdravstvu;
- Zakon o izmjenama Zakona o Komisiji za vrijednosne papire;

- na nivou Republike Srpske četrdeset tri (43) zakona:

- Ispravka Zakona o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu;
- Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o privrednim društvima;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima Republike Srpske;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu, Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o željeznicama Republike Srpske;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima Republike Srpske;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Ekonomsko-socijalnom savjetu;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske;
- Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima;
- Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti;
- Zakon o interventnim nabavkama;
- Zakon o izmjenama o dopunama Zakona o vodama;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarsko-medicinskim proizvodima;
- Zakon o vještacima Republike Srpske;
- Zakon o veterinarstvu;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o notarima;
- Krivični zakonik Republike Srpske;
- Zakon o Nacionalnom parku "Drina";
- Zakon o poreznom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske;
- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju;
- Zakon o dopuni Zakona o društvima za osiguranje;
- Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju Republike Srpske;
- Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda u Republici Srpskoj;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha;

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spasavanju u vanrednim situacijama;
- Zakon o ugostiteljstvu;
- Zakon o turizmu;
- Zakon o osnovnom vaspitanju i obrazovanju;
- Ispravka Zakona o željeznicama Republike Srpske;
- Zakon o hrani;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o muzejskoj djelatnosti;
- Zakon o izmjenama Zakona o oružju i municiji;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu hartija od vrijednosti;
- Zakon o bankama Republike Srpske;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom doprinosu za solidarnost;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit;

- na nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine sedamnaest (17) zakona:

- Zakon o izmjeni Zakona o budžetu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjeni Zakona o vanparničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o nasljeđivanju Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o Trezoru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o Direkciji za finansije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o Poreznoj upravi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjenama Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine
- Zakon o izmjenama Zakona o Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjeni Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izvršenju Budžeta Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za 2017. godinu;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o papirima od vrijednosti;
- Zakon o mladima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i građenju;
- Zakon o dopunama Zakona o porezu na dohodak;
- Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- Zakon o prijevozu u drumskom saobraćaju Brčko distrikta BiH (prečišćeni tekst).

U vezi sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava objavljeno je 14 informacija o predmetima protiv Bosne i Hercegovine, 38 informacija o izabranim predmetima u odnosu na zemlje u okruženju ili šire, te pregledi prakse Evropskog suda za ljudska prava za 2014., 2015. i 2016. godine. Redovno je praćen i rad Ustavnog suda BiH.

Na stranici je objavljen i određeni broj publikacija i časopisa, uključujući biltene Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine i Suda Bosne i Hercegovine za 2016. godinu, edukativni priručnici (npr. *Priručnik za upravljanje sudskim postupkom*, *Proaktivna uloga suda za upravljanje postupkom* i sl.), časopisi *Nova pravna revija*, *Pravna hronika*, rezultati istraživanja na temu „Odgovor BiH pravosuđa na korupciju“, publikacija „Naknada nematerijalne štete u krivičnim i parničnim postupcima u BiH“, prevodi mišljenja konsultativnog vijeća evropskih sudija, kao i druge interesantne vijesti i aktuelnosti iz pravosuđa.